

Asia: VN/12957/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

4 luku – Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Tunnistattekko, että esitetyillä laeilla olisi vaikutuksia, joita ei ole huomioitu esityksessä?

-

Muu palaute vaikutusarvioista

-

7 luku – Säännöskohtaiset perustelut

Palaute alueen valinnasta

-

Palaute vakuuksista (osallistumisvakuus ja edistämisvakuus)

-

Palaute maksuista (osallistumismaksu ja hyödyntämismaksu)

-

Muu palaute kilpailutuksesta

-

Palaute hyödyntämisluvasta

-

Palaute valitusten osittaisesta keskittämisestä Vaasan hallinto-oikeuteen (Eryteisesti hallinto-oikeuksille, korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja markkinaoikeudelle osoitettu kysymys)

-

Palaute muutoksenhausta

-

Palaute talousvyöhykelain muutoksista

-

8 luku – Laki alemman asteinen sääntely

Palaute asetuksella myöhemmin säädettäviin asioihin liittyen

-

Muu palaute

Tähän pyydetään jättämään palaute vain niistä asioista, joita ei ole mainittu yllä.

Hallituksen esityksestä laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kuntaliitto kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä lausuntopyyntöstä ja esittää kantanaan seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on edistää merituulivoimaa talousvyöhykkeellä, selkeyttää talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeita koskevaa sääntelyä ja varmistaa, että oikeudet merituulivoiman hyödyntämiseen myönnetään tasapuolisella, läpinäkyvällä ja ennakoitavalla tavalla.

Kuntaliiton lausunto

Kuntaliitto pitää kannatettavana, että talousvyöhykkeellä suunniteltua merituulivoimatuotantoa ja siihen mahdollisesti liittyviä muita teollisia tuotantoja, kuten vetyteollisuutta, varten säädetään oma laki sekä täydennetään olemassa olevaa Suomen talousvyöhykkeestä annettua laki tarvittavin osin.

Talousvyöhyke ei ole oikeudellisesti minkään kunnan aluetta eikä kuntien toimivalta periaatteessa ulotu talousvyöhykkeelle. Kunnat osallistuvat kuitenkin talousvyöhykkeen aluesuunnitteluun maankäyttö- ja rakennuslain 8 a luvun mukaisten merialuesuunnitelmien kautta.

Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Lisäksi tuulivoimalat talousvyöhykkeellä liittyvät monin tavoin kuntien alueisiin aluevesillä sekä mantereella. Myös talousvyöhykkeellä tapahtuva toiminnan vaikutukset kuntiin tulee riittävästi arvioida. Yhteensovittaminen aluevesien kaavoitukseen ja muuhun alueiden käyttöön tulee ottaa tuulivoimaa suunniteltaessa talousvyöhykkeelle. Lisäksi kuntien satamien kanssa tulee olla riittävästi vuorovaikutuksessa, että tuulivoimarakentaminen ja huolto saadaan koordinoitusti hoidettua. Kaapelien ja putkien vaikutukset elinkeinoihin ja virkistykseen sekä niiden vaatimat maa-alat mantereella tulee suunnitella yhdessä kuntien kanssa.

Hallitusohjelman mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistöverotuskäytännöt tulee synkronoida kilpailuneutraaleiksi.

Huomioita

Esityksen valmistelun yhteydessä tunnistettiin tarve talousvyöhykkeen rakentamisvaatimusten tarkentamiselle sekä tuulivoimaloiden purkamisen varmistavien menettelyiden luomiselle. Nämä

menettelyt esitetään valmistelemaan myöhemmin ja valmistelun yhteydessä arvioimaan näihin liittyvä sääntelytaakka ja kustannukset yrityksille. Kuntaliiton mielestä kaikki tuulivoimaloiden edellyttämät lupamenettelyt talousvyöhykkeellä olisi tullut käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Tämä olisi helpottanut sekä toimijoiden että viranomaisten mahdollisuutta arvioida ehdotusta ja sen toimivuutta.

Lakihankkeessa on tunnistettu tarve rakentamisen teknisten vaatimusten ja turvallisuuden huomioimiselle ja niitä koskevien säännösten tuomiselle talousvyöhykkeelle sovellettaviksi. Samalla olisi tarpeen ratkaista tuulivoimaloiden purkamista koskevat kysymykset. Asiaa koskevia säännöksiä ei ole kuitenkaan lakihankkeen aikataulusta johtuen sisällytetty esitykseen. Kuntaliitto muistuttaa, että tuulivoimaloiden rakentamisen lupamenettelyt ja valvonta mahdollista olisi mahdollista hoitaa kuntalain 7.2 §:n mukaisena toimeksiantotehtävänä.

Esityksen yleisperustelujen kappaleessa 2.2 (lakiluettelo) käytetään virheellisesti vasta 1.1.2025 voimaan tulevaa lain nimeä ”alueidenkäyttölaki”. Nykytilan arvioinnissa on tyylikkäämpää käyttää vielä maankäyttö- ja rakennuslaki -nimitystä.

Ehdotuksen mukaan on katsottu tarkoituksenmukaiseksi säilyttää merialuesuunnitelmien nykyinen asema ohjaavina, muttei sitovina. Sitovuus nähdään riskinä talousvyöhykkeellä, koska talousvyöhykkeestä on vähemmän tietoa saatavilla suunnitelmaa varten kuin aluevesistä ja merialuesuunnitelmia päivitetään vain muutaman vuoden välein. Merialuesuunnitelmien muuttaminen sitoviksi ja oikeusvaikutteiseksi talousvyöhykkeellä olisi tarkoittanut myös sitä, että merialuesuunnitteluprosessiin tulisi lisätä muutoksenhakumahdollisuus. Kuntaliitto katsoo, että merialuesuunnitelmien ohjaavuutta talousvyöhykkeen tuulivoimarakentamisessa tulisi lisätä. Tämä voitaisiin tehdä joko muutoksilla maankäyttö- ja rakennuslakiin (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki) tai edellyttämällä talousvyöhykkeelle annettavista vesitalousluvilta jonkin asteista merialuesuunnitelmanmukaisuutta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu

Johtava juristi

Nurmikolu Marko
Suomen Kuntaliitto ry